

SPIS RZECZY

O kim mowa?	7
-----------------------	---

CZĘŚĆ PIERWSZA: LUDZIE

Rozdział 1. Panny kandydatki	11
Kandydatki a ich rodziny. Walka o dobrowolność wstępowania. Kontrola. Wypadki niety- powe	
Rozdział 2. <i>Quadrime Christo nubilis</i>	19
Ustawowy wiek przyjmowania. Praktyka. Badanie zdrowia. Kwestia pochodzenia. Badanie umiejętności, usposobienia, motywacji	
Rozdział 3. Agata ze świata, a w zakonie Beata	26
Dalsze badania szczegółowe. Czas probacji. Obrzęd obłóczyn. Imię zakonne	
Rozdział 4. O dalszym progresie w cnotach i aplikacji do nich	33
Nowicjackie „zawarcie”. Formacja intelektualna i formacja serca. Dalsza próba. Wystąpie- nie i wydalenie	
Rozdział 5. A co z tym posagiem?	39
Prawo a rozsądek. Nakazy władz kościelnych. Posagi a inflacja. Intercyzy i procesy. Wyjątki	
Rozdział 6. „Z Niebem dziś wchodzi w traktat...”	44
Śluby zakonne. Różnica w ich formułach. Decyzje, egzamin, rekolekcje. Obrzędy profesji	
Rozdział 7. Znakomita zakonnego panieństwa ozdoba – konsekracja	50
Konsekracja dziewic. Warunki udzielenia. Rola tego obrzędu w duchowości mniszek. Oprawa zewnętrzna uroczystości	
Rozdział 8. Familia klasztorna	55
Złożona społeczność klasztorna. Służba. Klasztor w roli przyzwoitki. Rezydentki. Katechu- menki. Uczennice. Kapelani	
Rozdział 9. Wspólnota	68
Liczebność zgromadzenia. Podział na „chóry”. Talenty i charaktery	
Rozdział 10. O żarliwości i spustoszałości	74
Walka o własne ideały. Rekolekcje. Renowacja. Wypadki trudne. Przenosiny. Apostazja	
Rozdział 11. Lata życia, zgon – i komplikacje po zgonie	82
Liturgia śmierci. Obrzędy pogrzebu. Opowieści o duchach	

CZĘŚĆ DRUGA: DOM

Rozdział 12. Dom wspólnej samotności	93
Architektura w służbie milczenia. Życie samotne czy wspólne. Przepisy dotyczące budyn- ków klasztornych. Lokalizacja	
Rozdział 13. Jak się klasztor budowało	98
Skromne początki fundacji. Kościoł klasztorny. Przeróbki i remonty	
Rozdział 14. Miejsca regularne	102
Chór zakanny. Przedchórze. Kapitułarz. Refektarz. Sala robót. Furta. Rozmównica	

374	Rozdział 15. Habitacja panieńska	110
	Cele zakonnice. Umeblowanie i pościel. Mieszkanie przełożonej, Oświetlenie. Kuchnia. Łaźnia i „miejsca sekretne”. Pralnia. Westiarnia. Korytarze. Ogrody	
	Rozdział 16. Klauzura	118
	Historia prawa klauzury: prawo średniowieczne i potrydenckie. Polskie nieregularności. Klauzura a źródła utrzymania. Potrzeba klauzury	
	Rozdział 17. <i>Dilexi decorem domus tuae</i>	124
	Ozdoba a prostota. Wyposażenie kościoła. Hafty liturgiczne. Kosztowności, ubóstwo celi. Obrazy święte. Klasztorny porządek	

CZĘŚĆ TRZECIA: REALIA NAJPROSTSZE

	Rozdział 18. Święte ubóstwo	133
	Dzieje teorii ubóstwa zakonnego. Potrydenckie normy i praktyki. Wielość modeli ubóstwa zakonnego w Polsce. Model benedyktyński a wschodni	
	Rozdział 19. Co panny jadły i piły	139
	Teoria zakonnego wikt. Siedemnastowieczne produkty żywnościowe. Posty. „Korzenie”. Osiemnastowieczne jadłospisy. Napoje. Różnice stołu	
	Rozdział 20. O amikcie, czyli odzieży	147
	Prawa dotyczące stroju. Bielizna. Poszczególne części habitu. Spór o szkaplerz. Odzież zimowa, letnia, robocza	
	Rozdział 21. Percepta i ekspensa	154
	Stałe wydatki klasztoru. Jednorazowe inwestycje. Stałe dochody: z folwarków, z posagów, z kapitałów. Jałmużna. Praca siostr	
	Rozdział 22. Jako się panny gospodarstwem bawiły	162
	Funkcja gospodyni. Zarząd folwarków. Co się na wsi robiło. Inwentarz włości: dwór, wyposażenie, powinności poddanych. Urodzaje	
	Rozdział 23. O jurydykach i łykach	172
	Prywatne skrawki miasta. Lokowanie jurydyki. Konflikty z radą miejską	
	Rozdział 24. Jako się panny procesowały	178
	Proces czy sąd polubowny. Akta procesowe. Adwokaci. Apelacje. Pieniacze. Dzieje procesu. Niebezpieczeństwo życia. Zajazdy	

CZĘŚĆ CZWARTA: STRUKTURY

	Rozdział 25. Posłuszeństwo według reguły	187
	Potrzeba władzy. Nadrzędna rola prawa zakonnego. Różne reguły zakonne. Ustawy pomocnicze: deklaracje, konstytucje etc. Działalność reformatorska	
	Rozdział 26. Panna przełożona	193
	Tytuł. Kadencja. Elekcja. Symbole władzy. Przełożenstwo a kierownictwo duchowe. Rola przykładu własnego	
	Rozdział 27. Człowiek do pastorału	200
	Ciężary władzy. Potrzeba matki. Ucieczka przed odpowiedzialnością. Przypadki rosnącego dystansu. Podjęty krzyż przełożeniński	
	Rozdział 28. Ciotki i macoszki	206
	Hierarchia wewnątrz wspólnoty. Zwroty grzecznościowe. Niższe urzędy klasztorne: sposób mianowania, nazwy, kadencja	

Rozdział 29. Obedienca	212	375
Obedienca w średniowieczu. Prepozyt. Przechodzenie pod władzę biskupów. Rola zakonów męskich. Wizytacja		
Rozdział 30. <i>Tertium, które non datur</i>	221	
Wspólnota a całość zakonu. Próby przełamania izolacji klasztorów żeńskich. Nieudana centralizacja benedyktynek chełmińskich. Rola ich kapituły domowej. Jednoczenie przez jednolitość i kontakty		
Rozdział 31. Wobec Kościoła i świata	228	
Klasztor a parafia. Bractwa. Stosunki między zakonami. Konfraternie. Rywalizacja. Rola społeczna: wstawiennictwo, rekolekcje. Pogrzeby dzieci. Zmiana klimatu w XVIII wieku		
Rozdział 32. Miejsce w społeczeństwie	236	
Klasztor a władza królewska. Perypetie z fundatorami. Klauzura na wiadomości. W społeczeństwie wielowyznaniowym. W społeczeństwie wielowarstwowym. Sądy wiejskie		

CZEŚĆ PIĄTA: CYKLE I ZAKŁÓCENIA

Rozdział 33. Dwadzieścia cztery godziny	247	
Porządek dnia. Pacierze nocne. Godziny kanoniczne. Obligacje. Modlitwa myślna		
Rozdział 34. Siedem dni tygodnia	255	
Spowiedź i Komunia św.: różnice praktyk. Osiemnastowieczne dewiacje. Tygodniowe funkcje w chórze i w refektarzu. Dodatkowe nabożeństwa. Ćwiczenia pokutne. Karność zakonna		
Rozdział 35. Dwanaście miesięcy	263	
Rytm roku liturgicznego. Rubryceli. Narastanie zwyczajów. Sapiencja. Wielki Czwartek u benedyktynek nieświeckich. Pogrzebki NMP. Augustiańskie sakramentalia. Imienniny. <i>Credo</i> mroźne		
Rozdział 36. Choroba	270	
Sztuka chorowania. Opisy chorób. Różne środki lecznicze. Zabiegi: puszczanie krwi. Infirmeria klasztorna. Domowe lekarstwa. Epidemie. Szpitale		
Rozdział 37. Furie żywiołów i ludów	278	
Wichura. Pożar. Powódź. Trzęsienie ziemi. Szarańcza. Wojna: wojenne zniszczenia i po-wojenne trudności		

CZEŚĆ SZÓSTA: MUZY KLASZTORNE

Rozdział 38. Euterpe – czyli o muzyce i śpiewie	287	
Śpiew liturgiczny i pozaliturgiczny. Chorał a polifonia. Instrumenty muzyczne. Nauka śpiewu i muzyki. Księgi chórowe		
Rozdział 39. Urania – czyli pisma o rzeczach niebieskich	295	
Pobudki do twórczości literackiej. Rodzaje literackie uprawiane w zakonach: medytacja, autobiografia, konferencja, pieśń		
Rozdział 40. Philobiblia – muza księgozbiorów	304	
Powstawanie biblioteki. Zbiory: kapelański, konwencki, nowicjacki itd. Zbiory prywatne. Stan dzisiejszy bibliotek. Katalogi. Tematyka dzieł. Sposoby nabywania. Edytorstwo		
Rozdział 41. Eutrapelia – muza czy cnota?	312	
Czas rekreacji. Duchowna rozmowa. Teologia rozrywki. Różne zwyczaje świąteczne		

Spis rzeczy

376	Rozdział 42. Melpomene i Thalia – czyli o klasztornym teatrze	319
	Dusza z natury teatralna. Teatr wizytek. Teatr szkolny benedyktynek. Pani rotmistrzowej <i>Cnota nagrodzona</i> . Ostatni proces o teatr klasztorny	
	Rozdział 43. Klio – najmiłsza z muz	324
	Kto pisał klasztorne kroniki. Fale dziejopisarstwa. Intencje klasztornej historiografii Czytelniku, jeżeliś przeglądnął cierpliwie	329
	Słownik pojęć i nazw nie dla każdego oczywistych	331
	Bibliografia	338
	Przypisy	349
	Spis ilustracji	372